

Dret Internacional Econòmic (21053)

Titulació/estudi: Grau en Dret

Curs: 3r-4r

Trimestre: 2n

Nombre de crèdits ECTS: 4 crèdits

Hores dedicació estudiant: 100 hores

Llengua de la docència: Castellà

Professorat: Miguel Ángel Elizalde Carranza

1. Presentació de l'assignatura

L'assignatura de Dret internacional econòmic té un caràcter optatiu dins del pla d'estudis del Grau en Dret. L'objectiu principal de l'assignatura és permetre als estudiants aprendre els aspectes essencials de les relacions internacionals econòmiques amb una perspectiva jurídica. L'assignatura engloba l'estudi dels actors que participen en les relacions internacionals econòmiques i de les normes e institucions que les regulen, donen forma i contingut, en concret, aquelles que incideixen en el comerç internacional, el sistema monetari internacional, les inversions estrangeres i la cooperació al desenvolupament.

El Dret internacional econòmic és una branca del Dret internacional públic. Per tant, la comprensió de l'assignatura precisa un coneixement previ de nocions i conceptes de Dret internacional públic com la noció d'Estat, sistema jurídic, sobirania, fonts del dret, tribunals i jurisdicció, etc. Addicionalment, és necessari que els estudiants posseeixin capacitat de lectura i comprensió de textos legals.

Així mateix, aquesta assignatura té importants relacions amb assignatures de la resta de cursos que poden compartir parcialment l'estudi d'algun aspecte concret del programa com és el cas del Dret del comerç internacional (optativa), Economia e instruments analítics per a l'estudi del Dret, Sistema internacional contemporani (optativa), i del Dret Internacional Constitucional (optativa).

2. Competències a assolir

COMPETÈNCIES GENERALS

A. Instrumentals

1. Capacitat de comprensió de qüestions econòmiques internacionals
2. Capacitat d'anàlisi i síntesi dels temes internacionals econòmics.
3. Habilitats per a la recerca de documentació i fonts de referència internacionals

B. Interpersonals

4. Competències comunicatives escrites i orals

5.Capacitat crítica

6.Capacitat argumentativa

7.Capacitat de treball en equip

C. Sistèmiques

8.Comprensió i anàlisi de les relacions internacionals econòmiques.

9.Comprensió dels trets bàsics de relacions internacionals econòmiques

10.Capacitat de contextualitzar fets econòmics internacionals dins del marc jurídic pertinent

11. Capacitat de relacionar fets, normes i valors per intentar trobar solucions als problemes concrets

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

1.Comprensió dels trets específics del Dret internacional econòmic respecte d'altres ordres normatius

2. Capacitat per comprendre la naturalesa i tipus dels diferents subjectes que participen en les relacions econòmiques internacionals

3.Comprensió dels principis bàsics del règim internacional del comerç i de la solució de diferències en matèria comercial internacional

4. Comprensió del funcionament del sistema monetari internacional i de les seves institucions.

5.Comprensió del contingut dels tractats d'inversió

6. Comprensió de la protecció diplomàtica i la garantia de les inversions estrangeres

7. Comprensió dels fonaments, dinàmiques i estructures institucionals de la cooperació pel desenvolupament.

3. Continguts

I. Introducció

Tema 1. Concepte i evolució del dret internacional econòmic

Naturalesa, contingut i funcions del dret internacional econòmic. Relacions amb el dret del comerç internacional i altres matèries afins. Evolució del dret internacional econòmic. Característiques de l'ordre econòmic internacional contemporani.

Tema 2. Fonts i subjectes del dret internacional econòmic

Idees generals. Tractats i acords internacionals; costum internacional i principis generals de

dret. Les resolucions d'organitzacions internacionals. Els codis de conducta. Altres fonts. Subjectes del dret internacional econòmic.

II. El règim internacional del comerç

Tema 3. El comerç internacional

Idees generals. Estàndards convencionals: clàusula de la nació més afavorida i tracte preferencial. El sistema de l'Acord general sobre aranzels i comerç (GATT). Els acords de la ronda Uruguai. L'Organització Mundial del Comerç. Règim de les àrees d'integració i règims preferencials

Tema 4. Principis que regeixen els Acords multilaterals sectorials

Idees generals. Principi de no discriminació. Principi de l'alliberament dels aranzels i prohibició de restriccions quantitatives. Principi de la transparència: el mecanisme d'examen de les polítiques comercials. Principi de sobirania nacional: excepcions, clàusules de salvaguarda, derogacions.

Tema 5. La solució de diferències en matèria comercial internacional

Antecedents. Entesa sobre la solució de diferències de l'Organització Mundial del Comerç. L'Òrgan de Solució de Diferències. Fases del procediment. Mecanisme d'Apel·lació: l'Òrgan Permanent d'Apel·lació. Execució dels informes.

III. El sistema monetari internacional

Tema 6. El sistema monetari internacional

Idees generals. El Fons Monetari Internacional (FMI). El règim del tipus de canvi de les monedes. La cooperació monetària. El problema del deute extern dels països en vies de desenvolupament.

Tema 7. Els sistemes monetaris parcials o regionals

Idees generals. La cooperació monetària a l'Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmic (OCDE). El Banc de Pagaments Internacionals. El sistema monetari europeu. La unió econòmica i monetària.

V. El règim internacional de les inversions estrangeres

Tema 8. Les inversions estrangeres

Idees generals. Classificació dels instruments internacionals relatius a les inversions estrangeres. El principi de la sobirania permanent sobre les riqueses i els recursos naturals: l'expropiació i la nacionalització de béns estrangers.

Tema 9. Els tractats d'inversions

Admissió i promoció de les inversions. Les mesures d'inversió relacionades amb el comerç. Els estàndards de tracte i protecció de les inversions. Altres normes en la matèria.

Tema 10. La solució de diferències en matèria d'inversions estrangeres

Idees generals. La protecció diplomàtica de les inversions estrangeres. Organismes estatals de garantia. L'Organisme Multilateral de Garantia d'Inversions (OMGI). L'arbitratge entre estats i empreses estrangeres. El Conveni sobre l'arranjament de diferències relatives a inversions entre estats i nacionals d'altres estats: el CIADI.

IV. La cooperació pel desenvolupament

Tema 11. Desenvolupament i dret internacional

Aspectes conceptuals de la geografia del desenvolupament. Subjectes. La formació del Dret internacional del desenvolupament. Evolució del Dret internacional del desenvolupament. El debat sobre l'existència del Dret Humà al Desenvolupament

Tema 12. La execució de la cooperació pel desenvolupament

Idees generals. La cooperació bilateral pel desenvolupament. La cooperació multilateral pel desenvolupament: El Grup del Banc Mundial i els Bancs Regionals de Desenvolupament. Altres formes de cooperació al desenvolupament. L'execució contemporània de la cooperació pel desenvolupament.

4. Avaluació

La qualificació final de l'assignatura serà el resultat de la participació a les classes pràctiques i de la realització dels exercicis i treballs escrits realitzats a classe o encarregats al llarg del curs i de l'examen sobre el contingut teòric de l'assignatura.

Les classes pràctiques consistiran en l'exposició oral i discussió de treballs escrits realitzats pels alumnes sobre textos que el professor encomanarà amb antel·lació. Aquests treballs poden consistir en comentaris dels textos corresponents, en dictàmens a favor d'una de les parts d'una controvèrsia internacional o en assaigs sobre qüestions relatives al contingut de l'assignatura. Aquests treballs hauran de tenir una extensió màxima de dues pàgines en format DIN A4 i hauran de lliurar-se obligatòriament en persona al professor el dia del seminari respectiu. El plagi o la còpia dels treballs podrà suposar el suspens de les pràctiques.

La participació dels alumnes a les classes pràctiques i en la realització d'exercicis pràctics serà **avaluada de forma continua i global** i quedarà concretada en una nota única al final del trimestre que tindrà un valor del 30% de la qualificació final de l'assignatura. L'avaluació del contingut teòric de l'assignatura es farà mitjançant una prova final. Aquesta prova tindrà dues parts. La primera consistirà en respondre a una pregunta, a triar entre dues, sobre un epígraf del programa durant un temps màxim de 30 minuts. La segona part de la prova consistirà en respondre a 5 preguntes que tenen una resposta breu. La nota de la prova sobre el contingut teòric de l'assignatura suposarà un 70% de la qualificació final de l'assignatura.

Els estudiants que no hagin superat l'assignatura tindran opció de recuperació al mes de maig següent a la data de terminació del curs. Aquells alumnes que tinguin aprovades les pràctiques només hauran de fer un examen teòric de recuperació que tindrà la mateixa estructura que la prova sobre el contingut teòric prevista per a la convocatòria ordinària. Els alumnes que no hagin aprovat les pràctiques, a més a més de la prova teòrica, faran també una prova específica que els permeti recuperar la nota d'aquestes activitats.

4.1. Sistema d'avaluació.

Sistema d'avaluació general					
Activitat d'avaluació	Criteris d'avaluació	% nota final	Recuperable o no, com i en quin moment	% recuperació (sobre nota final)	Competències avaluades
Prova escrita sobre la teoria impartida a l'assignatura	De 1 a 10 (qualificació numèrica) Per a aprovar l'assignatura és necessari obtenir una nota mitjana superior a 5 dins d'aquesta prova	70%	Recuperable. Realització d'una nova prova escrita. Maig de 2013	70%	G1, G5, G9, G11, E1, E3, E4
Lliurament de treballs curts associat a seminaris, participació als seminaris i activitats a classe.	De 1 a 10 punts Per a aprovar l'assignatura és necessari lliurar les activitats en termini.	30%	Recuperable. Realització d'un cas pràctic el mateix dia de la prova escrita Maig de 2013	30%	G1, G5, G9, G11, E1, E3, E4.
Sistema d'avaluació per als estudiants que participen en programes de mobilitat					
Activitat d'avaluació	Criteris d'avaluació	% nota final	Data de realització	Competències avaluades	
Prova escrita i cas pràctic sobre la teoria impartida a l'assignatura i els seminaris	De X a Z (qualificació numèrica)	100%	Maig de 2013	G1, G5, G9, G11, E1, E3, E4	

4.2. Condicions per concórrer a la recuperació.

Només podran concórrer al procés de recuperació els estudiants que, havent participat a almenys el 50% de les activitats d'avaluació continuada i havent-se presentat a l'examen final de l'assignatura, hagin obtingut la qualificació final de suspens en l'avaluació trimestral però superior a 3,5. Els estudiants només podran recuperar aquella o aquelles activitats a les quals hagin obtingut una qualificació inferior a 5.

5. Bibliografia i recursos didàctics

BIBLIOGRAFIA I TEXTOS

(La bibliografia i els recursos didàctics haurien de tenir una extensió màxima d'una pàgina)

5.1. Bibliografia bàsica

ÁVILA, A. M.; CASTILLO URRUTIA, J. A.; DIAZ MIER, M. A. *Regulación del comercio internacional tras la Ronda Uruguay*. Madrid: Tecnos, 1994
BERMEJO GARCÍA, R. *Comercio internacional y sistema monetario: aspectos jurídicos*, Madrid: Civitas, 1990.
CEBALLO LÓPEZ, L. *Diccionario de organizaciones económicas internacionales*. Madrid: ICEX, 1995.
DÍEZ DE VELASCO, M. *Las organizaciones internacionales*. 16a ed. Madrid: Tecnos, 2010.
Dret internacional econòmic. Selecció de textos. Àrea de Dret Internacional Públic i Relacions Internacional, 2004.
HINOJOSA MARTÍNEZ, L. M.; ROLDÁN BARBERO, J. (Coords.), *Derecho internacional económico*. Madrid: Marcial Pons, 2010.

5.2. Bibliografia complementària

CARREAU, D.; JUILLARD, P. *Droit international économique*, 3a. ed. París: Dalloz-Sirey, 2007.
COTTIER, T., "Challenges ahead of International Economic Law", *Journal of International Economic Law*, vol. 12, n.º 1, 2009.
DÍEZ DE VELASCO, M. *Instituciones de derecho internacional público*. 17a. ed. Madrid: Tecnos, 2009.
FERNÁNDEZ ROZAS, J. C. *Sistema del comercio internacional*. Madrid: Civitas, 2001.
LOWENFELD, A. *International Economic Law*. Oxford: O.U.P., 2003.
SARKAR, R., *International Development Law: Rule of Law, Human Rights, and Global Finance*. Oxford: Oxford University Press, 2009.
SEIDL-HOHENVELDERN, I. *International Economic Law*. 3a. ed. The Hague: Kluwer Law International, 1999.
SHAN, W.; SIMONS, P.; SINGH, D.(Eds.): *Redefining Sovereignty in International Economic Law*. Portland: Hart, 2008.
STIGLITZ, J. E., *El malestar en la globalización*, Madrid: Taurus, 2002.
ZAPATERO, P. *Derecho del comercio global*. Madrid: Thomson/Civitas, 2003.

5.3. Recursos didàctics

1. Naciones Unidas, www.un.org
2. Organización Mundial del Comercio, www.wto.org
3. Grupo del Banco Mundial, www.bancomundial.org/
4. Banco Interamericano de Desarrollo (BID), www.iadb.org
5. Asian Development Bank (ADB), www.adb.org/
6. Fondo Monetario Internacional, www.imf.org
7. Organización para la Cooperación y Desarrollo Económico, www.oecd.org

8. Organización de Estados Americanos, Servicio de información al comercio exterior, www.sice.oas.org/
9. Conferencia de Naciones Unidas sobre Comercio i Desarrollo, www.unctad.org
10. Comisión Económica para América Latina y el Caribe (CEPAL), <http://www.eclac.org>
11. Comisión Económica para Europa de las Naciones Unidas (UNECE), <http://www.unece.org>
12. Programa de las Naciones Unidas para el Desarrollo (PNUD), <http://www.undp.org/>
13. Instituto Español de Comercio Exterior, <http://www.icex.es>
10. South Centre, www.southcentre.org
11. International Centre for Trade and Sustainable Development, www.ictsd.net
12. Institute of International Economic Law, <http://www.law.georgetown.edu>

6. Metodologia

L'adquisició de les competències descrites en el segon apartat d'aquest pla docent es portarà a terme mitjançant la metodologia docent i d'aprenentatge que preconitza l'Espai Europeu d'Educació Superior. Les classes magistrals (unes 5 hores per crèdit ECTS en el cas d'aquesta assignatura) tenen per objecte la transmissió del coneixement i la fixació dels conceptes o idees bàsiques de la matèria. Poden fomentar l'adquisició del coneixement crític i solen exigir de l'estudiant la lectura prèvia de materials i l'aplicació de la seva capacitat d'organització i planificació i d'anàlisi y síntesi de la matèria exposada. Les classes pràctiques (unes 2 hores per crèdit ECTS) promouen la capacitat per resoldre problemes, per treballar en equip i liderar en el seu cas el grup, per aprendre autònomament (sense la tutela directa del professor durant la resolució del cas) i per associar coneixements i desenvolupar-los creativament. Així mateix, la resolució de casos sota la guia del professor permet exercitar d'altres habilitats essencials del jurista, com la de redacció (mitjançant les tècniques del comentari, de l'assaig, del dictamen i del treball de comentari i anàlisi d'una monografia) i la de exposició i argumentació oral.

En ambdues modalitats de docència, magistral i en seminari, l'estudiant pren consciència del Dret internacional econòmic com a sistema regulador de les relacions econòmiques internacionals en la que es poden identificar actors, valors i les normes jurídiques que les regulen. Per la seva part, les tutories, individuals o en grup, faciliten que el docent pugui controlar i fer seguiment del procés d'aprenentatge dels estudiants, i que aquest puguin prendre consciència del seu progrés i millorar els seus punts dèbils.

Aquest mètode pedagògic combina l'avaluació continuada (que suposa el 30% de la nota) amb l'examen final (que representa el 70% de la nota final). Al llarg del procés d'aprenentatge són objecte d'avaluació els casos pràctics dictaminats, les presentacions orals, el treball en grup, la participació activa en classe.

7. Programació d'activitats

Setmana I (7-11 de gener)

Teoria (Dilluns 7, 1-3 pm): Tema 1. Concepte i evolució del dret internacional econòmic.

Teoria (Dimecres 9, 1-3 pm): Tema 2. Fonts i subjectes del dret internacional econòmic

Setmana II (14-18 de gener)

Teoria (Dilluns 14, 1-3 pm): Tema 3. El comerç internacional

Teoria (Dimecres 16, 1-3 pm): Tema 4. Principis que regeixen els Acords multilaterals sectorials

Setmana III (21-25 de gener)

Teoria (Dilluns 21, 1-3 pm): Tema 5. La solució de diferències en matèria comercial internacional

Seminari (Dimecres 23, 1-3 pm): El règim internacional del comerç

Setmana IV (28 de gener – 1 de febrer)

Teoria (Dilluns 28, 1-3 pm): Tema 6. El sistema monetari internacional

Teoria (Dimecres 30, 1-3 pm): Tema 7. Els sistemes monetaris parcials o regionals

Setmana V (4-8 de febrer)

Teoria (Dilluns 4, 1-3 pm): Tema 8. Les inversions estrangeres

Teoria (Dimecres 6, 1-3 pm): Tema 9. Els tractats d'inversions

Setmana VI (11-15 de febrer)

Teoria (Dilluns 11, 1-3 pm): Tema 10. La solució de diferències en matèria d'inversions estrangeres

Setmana VII (18-22 de febrer)

Seminari (Dilluns 1-3 pm): El règim internacional dels inversions estrangeres

Setmana VIII 25 de febrer 1 de març)

Teoria (Dilluns 25, 1-3 pm): Tema 11. Desenvolupament i dret internacional

Setmana IX (4 – 8 de març)

Teoria (Dilluns 4, 1-3 pm): Tema 12. La execució de la cooperació pel desenvolupament

Setmana X (11 – 15 de març)

Seminari (Dilluns 11, 1-3 pm): La cooperació pel desenvolupament